

Anthroposofia a tajemství spirituální ekonomie

Sergej O. Prokofjev

První tři stupně nadmyslového poznání, imaginativního, inspirativního a intuitivního, může člověk na moderní cestě zasvěcení dosáhnout jen důslednou a úplnou proměnou celé své duševní bytosti, jež se skládá z duše citivé, duše rozumové neboli uvažující a duše vědomé. V tomto smyslu charakterizoval Rudolf Steiner výše popsany přechod od intelektuálního poznání k imaginativnímu také jako postupnou proměnu duše vědomé v duši imaginativní. Pokud chce žák podle stupně svého pokroku dosáhnout na cestě moderního zasvěcení dalšího stupně, musí proměnit svou duši rozumovou neboli uvažující v duši inspirativní, to znamená v orgán k vědomému vnímání nadmyslové inspirace, a nakonec podobným způsobem svou duši citivou v duši intuitivní, v docela nový orgán, který je schopen přijímat nadmyslové intuice.

Když duchovní žák takto úplně proměnil svou duši, může začít vědomě čistit a proměňovat své *astrální tělo* (včetně těla pocitového) neboli - abychom vyjádřili tento duchovní proces v jazyce esoterického křesťanství - postupně ho proměňovat v „Pannu Sofii“, v mikrokosmický obraz Nebeské Sofie.

Proměnit duši v „Pannu Sofii“ (astrální tělo v širším smyslu), aby dokázala zrodit duchovní dítě, tedy vyšší Já, které je bezprostředně spojeno s Kristovým impulsem v člověku, je vysoký cíl, k němuž v naší době lidstvu otevírá přístup nadmyslová bytost Anthroposofia. Ve své knize „Jak dosáhneme poznání vyšších světů?“ líčí Rudolf Steiner tento proces vyššího zrození následovně: „Musíme pomyslet na to, že se vyšší Já, které dosud jako zárodek v člověku nevědomě dřímalo, rodí k vědomému bytí. A máme tu co činit s novým *zrozením* v duchovním světě nejen obrazně, ale ve zcela skutečném smyslu.“ A první a nejdůležitější zážitek duchovního žáka v duchovním světě, jež ho obklopuje, když se v něm probudilo vyšší Já, popisuje Rudolf Steiner takto: „A učí se poznávat, že toto *vyšší Já* souvisí s duchovními bytostmi vyšší hierarchie a tvoří s nimi jednotu.“ A k těmto bytostem, které jsou spojeny s vyšším Já člověka, patří především nejvyšší bytost duchovního světa, Kristus, který je Světovým Já, kosmickým vzorem individuálního Já každého člověka. A zde se dotýkáme dalšího tajemství, spojeného s dnešním působením nadmyslové bytosti Anthroposofie. V přednáškách v roce 1909, které jsou věnovány otázkám „spirituální ekonomie“, 192 popisuje Rudolf Steiner, jak bylo po mystériu Golgoty éterické a astrální tělo Ježíše z Nazaretu naplněné Kristovým impulsem uchováno v duchovních světech, jak byla tato těla dále podle zákonů spirituální ekonomie v duchovních světech rozmnožována a jak byly jejich „kopie“ nebo „otisky“ po staletí začleňovány do éterických, popřípadě astrálních těl pokročilejších reprezentantů křesťanství. Tak přijali v prvních křesťanských staletích otisk éterického těla Krista Ježíše Augustin, svátý Patrik a svátý Kolumbán, Johannes Erigena a další. Později obdrželi otisk astrálního těla František z Assisi, Alžběta Durynská, Tomáš Akvinský a další.

Od naší doby se má určitá část lidstva připravovat na to, aby do své duše vědomé přijala otisk Kristova Já, tak jak bylo toto Já uchováno v duši Ježíše z Nazaretu a později, podobně jako ostatní články rozmnoženo v duchovních světech. Připravit to je podle slov Rudolfa Steinera jeden z nejdůležitějších úkolů anthroposoficky orientované duchovní vědy:

„Připravit lidi k tomu, aby učinili svou duši tak zralou, že nyní také může do sebe přijmout stále větší a větší počet lidí obraz Já bytosti Krista Ježíše“, „který Kristus otiskl v Ježíšově těle“, „to patří k vnitřnímu poslání spirituálního světového proudu [anthroposofie]“.

Z toho, co bylo řečeno výše, vyplývá, že vývoj anthroposofického hnutí je výsledkem inspirace Anthropos-Sofie a že jeho hlavní cíl je bezprostředně spojen s jejím vlastním

posláním v lidském vývoji, a to znamená také s posláním Nebeské Sofie, jejímž je článkem. A tak jako Nebeská Sofie třikrát zrodila ve vyšších sférách duchovního světa kosmického Krista, a otevřela mu tak cestu k vtělení do Ježíše z Nazaretu branou svého článku, jenž stojí lidstvu nejbližší, prostřednictvím bytosti Anthroposofie, tak připravuje Anthroposofia jako její reprezentant a živoucí obraz v lidstvu lidi k tomu, aby do sebe přijali otisk Kristova Já duchovně vědeckým poznáním křesťanství.

Proč ale má dnes právě Anthroposofia tento úkol? To má svůj důvod ve skutečnosti, že - jak jsme se už zmínili - na rozhraní věků dosáhla svého jednadvacátého roku a zrodilo se její pozemské Já. A ve stejné době se s ní spojuje Kristus při svém sestupu k Zemi bezprostředně před svým vtělením a působením „slunečního zákona“ na ní, jehož reprezentantem mezi lidmi je Anthroposofia: spojuje se s ní, *když přes ni prochází*, a její nově zrozené Já proniká silami svého Světového Já, to znamená, že toto Já v ní otiskuje.

Tak nese bytost Anthroposofia od této doby ve svém Já otisk Kristova Já neboli Světového Já. Odtud pochází také její účast na uchovávaní obrazu Kristova Já v nadmyslových světech a na jeho rozmnožení podle zákonů spirituální ekonomie. Jak lidstvo, tak i bytost Anthroposofia ještě sice museli čekat skoro dvě tisíciletí na okamžik, kdy lidstvo dosáhlo stupně duše vědomé, což je spojeno s plným rozvojem sil individuálního Já, a kdy Anthroposofia dosáhla stupně duchovního Já. Ale až od té doby může Anthroposofia začít připravovat pozemské lidstvo moderní duchovní vědou na přijetí obrazu kosmického Kristova Já do lidské duše, do lidského Já.

Rudolf Steiner k tomu řekl: „Nyní se musí stát možným, aby se Já vyvinulo v orgán schopný přijmout Krista, poté co se nějakou chvíli Já učilo prostřednictvím křesťanství myslet a obracelo myšlenky k vnějšímu světu.“ To znamená začátek zcela nové epochy ve vývoji křesťanství, kterou Rudolf Steiner označil lapidárními slovy: „Křesťanství se stalo Já.“

Z těchto slov lze zřetelně vyčíst *tři* epochy ve vývoji lidstva, jimž odpovídají tři stupně ve vývoji bytosti Anthroposofie (stupeň duše rozumové neboli uvažující, duše vědomé a duchovního Já):

1. Já člověka se vlivem křesťanství učí myslit
2. Použití samostatného myšlení pro zkoumání vnějšího světa
3. Spiritualizace procesu poznání (myšlení).

Proměna Já na orgán vnímání Krista pomocí moderní duchovní vědy, která otevírá cestu k přijetí obrazu Kristova Já do lidského Já.

Epocha scholastiky, vrchol myšlenkového vývoje Novověk.

Vznik experimentální vědy Současná epocha, která je spojena s počátkem zjevení éterického Krista.

To, co je ale nejdůležitější, vyplývá z takového přijetí obrazu Kristova Já do duše. Je to vědomé prožívání toho, že je Kristova bytost přítomna v každé jednotlivé lidské duši, v každém lidském Já a že tam působí, a to povede k poznání kosmicko- -pozemského významu mystéria Golgoty jakožto centrální události světového vývoje, díky němuž se vůbec stalo možné spojení Krista s lidstvem.

Teprve nyní se stává srozumitelným hlubší smysl slov Rudolfa Steinera, že tato bytost spojená s Nebeskou Sofií, *když prochází v epoše duše vědomé člověkem* (tak jako kdysi Kristus prošel touto bytostí), pak s sebou bere lidskou bytost, objektivně ji staví před ni samotnou a zjevuje se jí od 20. století jako *Anthropos-Sofia*, neboť se jí stává nadmyslově-viditelnou jejím vlastním nejhlubším sebepoznáním.

Co ale Anthroposofia ukazuje člověku jako zjevení jeho sebe vědomí, když si k ní získá vztah na anthroposofické stezce poznání jakožto ke konkrétní, živoucí bytosti? Ukazuje mu *bezprostřední Kristovo působení v lidské duši, v lidském Já od doby mystéria Golgoty*. A tím se otevírá každému člověku, který se stal jejím žákem (to znamená anthroposofem), cesta k přijetí obrazu Kristova Já, cesta, která mu umožňuje najít a prožít Krista vědomě ve vlastní duši (v Já). Tím se stává vzorem cesty, kterou popisuje Pavel slovy: „Ne Já, ale Kristus ve mně“ (Ga 2,20).